

पिण्डो वा कार्यं आद्वादिकं शु०त० क्वचित्" ब्रह्मपुरा० ।
 अश्रुमुख लि० अश्रुमुखं मुखं यस्य । नेत्रजलमु तस्ये स्त्रियां
 डोप् । "पतिमानाश्रुमुखी कधुकर्णी च क्रोशत
 अथ० ११, ११, ७ । [स्त्रियां डोप् नेत्रजलयुक्ते ।
 अश्रुशालिन् लि० अश्रुणा शलते शल-णिनि ३त० ।
 अश्रुयस् लि० न श्रेयान् । हीनतरे । "अश्रेयान् श्रेयसीं
 जातिं गच्छन्त्या सप्तमादयुगात्" मनुः । स्त्रियां डोप् ।
 अश्रौत लि० श्रुतौ विहितः विरोधे न०त० । श्रुतिविहित-
 विरुद्धे निषिद्धे नास्तिकाचारादौ । २वेदविहितभिन्ने
 स्मृतिमातविहिते च ।
 अशाघा स्त्री अभावे न०त० । विकल्पनाभावे १आत्मगर्भाभावे
 न०ब० । विकल्पनशून्ये गच्छन्त्ये २विनीते लि० । [च ।
 अशिष्ट लि० न०त० । १असङ्गते २असम्बन्धे ३क्षेपशून्ये काव्ये
 अश्लीक लि० नास्ति श्रीर्षस्य कप् रस्य लः । श्रीप्रतिकूले
 श्रीनाशके । "अश्लीकमेतत् साधूनां यत् जुह्वत्यमी
 हविः" मनुः ।
 अश्लील न० श्रियं लाति गृह्णाति ला-क रस्य लः, श्री-
 सिद्धादित्वात् ल वा न०त० । १लज्जादिसम्पादके
 वाक्ये २प्रास्यभाषायाम् । "भास्करालोकनाश्लील
 परिवादांश्च वर्जयेत्" या०स्मृ० ३काव्यदोषभेदे न०
 तच्च त्रिविधं यथा "दुःश्रवं त्रिविधाश्लीलानुचितार्था-
 प्रयुक्तता" सा०द० अश्लीलत्वं त्रींशजुष्मामङ्गलव्यङ्गक-
 त्वात्प्रिधा यथा "दृष्टारिविजये राजन् ! साधनं सुमहत्तव"
 "प्रससार शनैर्वायुः" । "विनाशे तन्वि ! ते सदा" ।
 "अत्र साधनवायुविनाशशब्दा अश्लीलवाचकाः" सा०द० ।
 तत्र साधनशब्दस्य शिश्नस्यापि वाचकतया त्रींशयाः,
 वायुशब्दस्यापानवायुवाचकतया जुगुप्साया, विनाशशब्दस्य
 भरणवाचकतयाऽमङ्गलस्य च द्योतकता । यथाक्रमं च प्रकृते
 हेतुपवनविरहबोधकतायै प्रयुक्ता अपि ते अश्लीलव्यङ्गक-
 त्वाद्दुष्टाः । ४निन्द्याव्यङ्गके वाक्ये च "यमश्रुत्याश्लीला वा
 गृह्णतीति" ता०ब्रा० "अश्लीला निन्दारूपा वाक्" भा०
 न श्रियं लाति ला-क । ५अश्रीके लि० । "यैवैनमसाव-
 श्लीलं वाग् वदति" ता०ब्रा० "अश्लीलमश्रीकरम्" भा० ।
 अश्लेषा स्त्री न श्लिष्यति यत्नोत्पन्ने न शिशुना श्लिष-वञ् न०
 त० । सप्रतिवशतिधा विभक्ताराशिक्रस्य नवमे नक्षत्रे तन्नक्षत्र
 जातस्य शिशोःपित्वादिभिराषण्सासं दर्शनाभावस्याश्लेषाशा-
 न्तिशब्दे वक्ष्यमाणस्य सूचकतया तस्या अश्लेषात्वम् । तत्स्वरू-
 धादि निरूपणाय सर्वताराणां स्वरूपं, संख्यविशेषः, योग-

ताराश्च प्रसङ्गादत्राभिधीयन्ते यथाह श्रीपतिः । "१तुरग-
 मुखसम्बद्धं २योनिरूपं ३चुराभं ४शकटनिभमथैणस्यो-
 त्तमाङ्गेन ५तल्लयम् । दैमणि ७गृह्ण ८शर ९चक्राभानि
 १०शालोपमं च ११शयनसदृशमन्यञ्चात् १२पर्यङ्करूपम् ।
 १३हस्ताकारमजस्रमौक्तिकसमं १४ चान्यत् १५प्रबालोप-
 मम् विष्णुः तोरणवत् १६स्थितं १७वलिनिभं स्यात्
 कुण्डलाभं १८परम् । क्रुध्यत्केशरिविक्रमेण सदृशं १९शय्या
 समानं २०परम् चान्यद्दन्तविलासवत् २१स्थितमतः (अभि-
 जित्) शुक्लाटकव्यक्ति च । २२त्रिविक्रमाभञ्च २३रुदङ्ग-
 रूपं २४दत्तं ततोऽन्यद्यमलद्वयाभम् २५ । २६पर्यङ्कतल्लयं
 २७सुरजातुकारमित्येवमश्रुतिदिभचक्ररूपम्" अत्राङ्गासु-
 सारेणाश्रुदादीनां रूपाणि ज्ञेयानि । "वज्रिति ऋत्विषुगुण्येन्दु
 कताग्निभूतवाष्पाग्निनेत्रशरभूकनगाग्निरामाः । रुद्राब्धि-
 रामशुचिवेदशतद्वियुग्मदन्ता बुधैर्निर्गदिताः क्रमशोभताराः" ।
 यथा तिताराश्विनो भरणी च । षट्ताराः कृत्तिका । पञ्च-
 तारा रोहिणी । तितारा ऋगशिरा । एकतारा आर्द्रा,
 चतुस्तारा पुनर्वसुः तितारा पुष्या, पञ्चतारा अश्लेषा
 मघा च तितारा पूर्वफल्गुनी द्वितारा उत्तरफल्गुनी
 पञ्चतारा हस्ता, एकतारा चित्रा, स्यात्तच्च सप्ततारा
 विशाखा, तितारा अश्रुदाधा ज्येष्ठा च । एकादशतारा
 मूला, चतुस्तारा पूर्वभाद्रा तितारा उत्तरभाद्रा, श्रवणा
 चतुस्तारा धनिष्ठा शततारा शतभिषा । द्वितारा
 पूर्वभाद्रपदा उत्तरभाद्रपदा च द्वात्रिंशत्तारा रेवती" एषां
 योगतारा स्वर्यसि० । "फाल्गुन्योर्भाद्रपदयोस्तथैवाषाढ-
 योर्द्वयोः । विशाखाश्विनिसौम्यानां योगतारोत्तरा" स्मृता
 एषामुक्तनक्षत्राणां प्रत्येकं स्वतारासु मुख्या उत्तरा
 उत्तरदिक्स्था तारा योगतारा । "पश्चिमोत्तर-
 तारा या द्वितीया पश्चिमे स्थिता । हस्तस्य योगतारा
 सा श्रविष्ठायाश्च पश्चिमा" स्म०सि० । हस्तनक्षत्रं पञ्च-
 तारात्मकं हस्तपञ्चाङ्गुलिसन्निवेशाकारं ततो नैर्ऋत्यदिग्-
 वस्थिता पश्चिमावस्थितताराया उत्तरदिगाश्रितताराया
 द्वितीया पूर्वोक्तातिरिक्ता पश्चिमे वायव्याश्रिते स्थिता
 सा हस्तस्य योगतारा ज्ञेया, उत्तरतारासद्मा पश्चिमाश्रिता
 तारा हस्तस्य योगतारा" धनिष्ठायास्तारासु या पश्चिम-
 दिक्स्था सा तस्या योगतारा इति च रङ्गना० । "ज्येष्ठा
 श्रवणमैत्राणां वार्हस्पत्यस्य मध्यमा । भरण्यान्नेवपित्याणां
 रेवत्याश्चैव दक्षिणा" स्म०सि० "ज्येष्ठाश्रवणाश्रुदाधानं
 पुष्यस्य च प्रत्येकं तारात्वयात्मकत्वात् मध्यमतारा योग-